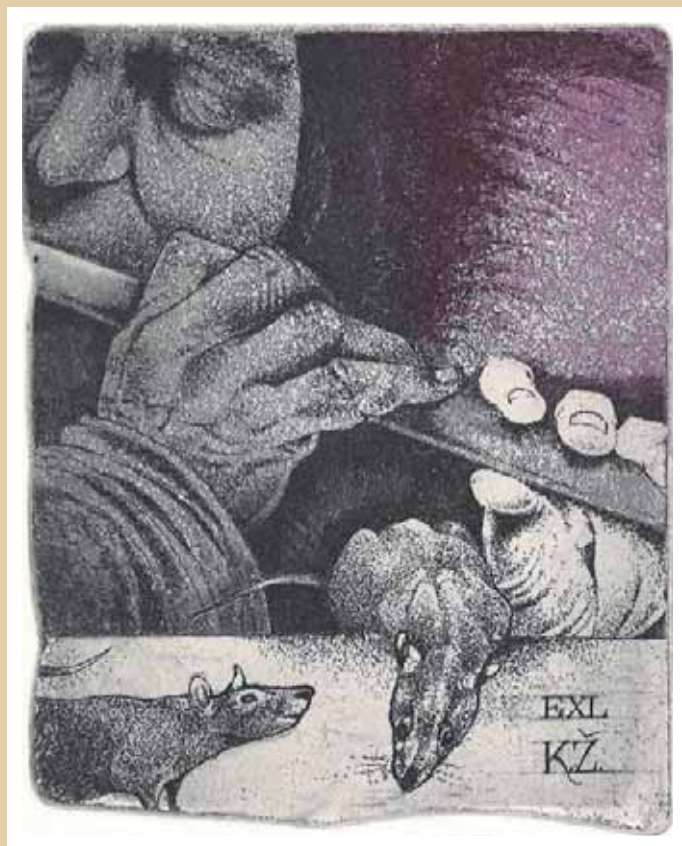

3/2023

KNIŽNÍ ZNAČKA

ČASOPIS SPOLKU SBĚRATELŮ A PŘÁTEL EXLIBRIS

Karel Beneš, kamenorytina a litografie, 1990

CESTA NAD HLADINU PRŮMĚRNOSTI

Grafika Michala Nováka

„Nejmenuji se, jsem nikdo. Jsem hůř než nikdo, jsem krysař.“ Tak začíná kniha Viktora Dyky, která mě kdysi okouzila a jejíž tajemství je stále otevřené. Inspirovala mou sběratelskou vášeň a grafik Michal Novák je jedním z autorů, kteří pro mě tento námět zpracovali. Není prvním a snad ani posledním umělcem, ale jeho sugestivně zpracovaný krysař mě přesvědčil, že je zcela mimořádným tvůrcem exlibris a jeho list s potěšením zařadíme do svých sbírek. Exlibris se vymyká běžnému provedení, autor se neprojevuje jako pouhý realistický tvůrce, snaží

Michal Novák, M. Jacksonová, C3+C5, 2023

se povznést grafiku nad onu pomyslnou hladinu průměrnosti, touží dopátrat se podstaty zpracovávaného námětu, nikdy není jen povrchním kreslířem, vždy nutí diváka zamyslet se nad jeho dílem. Kdo je Michal Novák? Tuto otázku jsem si položil před několika lety, když jsem držel v ruce list sběratele Karla Scherzera s Novákovým podpisem. Byl jsem zvědavý, a tak jsem pátral dále. Odpověď

v „Chagallově“ *Slovníku českých a slovenských výtvarných umělců* je příliš stručná: narodil se v Ústí nad Labem 13. dubna 1959 a působí jako pedagog na katedře výtvarné výchovy Pedagogické fakulty UJEP v Ústí nad Labem, kde vyučuje počítačovou grafiku. A co dál? Teprve zajímavé články v časopisu *Knižní značka* 2/2014 a 3/2019 napsané dr. Jiřím Ortem uspokojily mou zvědavost a dospěl jsem

Michal Novák, C3+C5, 2019

k závěru, že na hvězdném nebi tvůrců exlibris zazářila nová hvězda. Lid sběratelský je ovšem silně nevděčný a dává často přednost spíše líbivým opusům před umělecky zpracovanými listy, jejichž kvalita je neoddiskutovatelná. Roky plynou dále a některé hvězdičky na „sběratelském nebičku“ pohasly či vybledly, jiné se příliš okoukaly, ale ta Michalova (už si

tykámel!) stále jasně svítí, každý list, který se z jeho dílny dostane do mé sbírky, je malým skvostem a zasluhuje pozornost. Začal jsem lístkem s krysařem z roku 2022 u něhož je připsána zkratka mého jména, a tak se pokusím hovořit nejprve o něm. Krysař, flétna, ruce a dvě krysy, které k motivu neodmyslitelně patří. A přece je právě tenhle list odlišný od listů jiných autorů s touto tematikou. Pištec není ani trochu líbivý, převládá temná barva, tlumená kardinálská červeně prosvěcuje plochu a divák, pokud si list pečlivě prohlíží, pochopí, že je účastníkem děje zašifrovaného Michalem do kompozičního celku. Zkratka jmé-

Michal Novák, C3+C5, 2021

na i EXL jsou čitelné, výrazně umístěné v ploše listu, a přesto neruší kompoziční záměr umělce. Kvalita tisku je samozřejmostí a zvolená kombinovaná technika dokazuje umělcovu znalost grafického zpracování desky. Úžasný temperament vyčteme z tváře americké zpěvačky M. Jacksonové, sugestivně zachycené na dalším listu pro dr. Štěpánku Tůmovou (2023). Napětí, hlas trubky, radost

zpěvačky, výkřiky posluchačů, potlesk, to všechno nabízí dramaticky zpracovaný list svědčící o znalosti hudebního světa jeho tvůrce.

A ještě další hudební motiv na listu pro Petera Bujdáka z roku 2021 mě oslovil dramatickou atmosférou. Michal Novák

Michal Novák, C3+C5, 2018

na něm zachytil Mariana Vargu. Nečekejme obyčejný portrét, ta tvář zbrzděná hlubokými rýhami, oči plné napětí, rty pevně sevřené, toť pravdivé zpodobnění člověka zaujatého hudbou. Ta rozevlátá klávesnice jen zdůrazňuje napětí daného momentu. Vynechat Johna Lennona? Ani náhodou, máte pravdu. Vždyť ten půvabný list pro Jaroslava Horáčka určitě patří k těm nejzdařilejším. Opět nás osloví výmluvné oči za typickými brýlemi. Dívají se stále na nás a rty šeptají, aniž se otevrou: život je nádherný, plný poezie a radosti, jen ji člověk musí objevit. Tvář a drobné střípky skla z brýlí letící prostorem. Výmluvný list stejně jako všechny ostatní grafické listy, které nalezneme na seznamu děl Michala Nováka.

Je třeba uzavřít výčet tvůrčích aktivit pro sběratele a nemohu jinak než lístkem pro báječného sběratele Ludka Kříže, jímž vzdal poctu básníku Janu Skácelovi. Nedá mi to a čtu začátek básně J. Skácela v bibliofilii E. Ranného ml.:

*Je studánka a plná krve
a každý z ní už jednou pil
a někdo zabil moudravláčka
a kdosi strašně ublížil*

*A potom mu to bylo líto
a do dlaní tu vodu bral
a prohlížel jí proti světlu
a moc se bál a neubál*

Myslíte, že Michal četl jinou Skácelovu báseň, když se inspiroval pro tento list? Nevadí, já si přečetl právě tyto verše a fantazii ponechávám na divákovi.

Kdo je tedy Michal Novák? Teď už to vím! Skromný umělec, jehož talent postupně objevují nejen znalci umění, ale i sběratelé kteří pochopili, že je nutno hledat nejen krásu, ale i obsah, je třeba povznést se nad hladinu průměrnosti, nešidit sám sebe ani druhého. A právě to se Michalovi daří. Dokázal spojit napětí s poezií, proto jsou všechny jeho listy tak zajímavé a stávají se sběratelskými lahůdkami. Předpověď dr. Jiřího Orta se naplnila, Michal Novák dnes patří k nejzajímavějším tvůrcům exlibris a zájem o jeho drobnou grafiku stále vzrůstá.

Karel Žižkovský

Literatura

ORT, J. *Úspěšný ústecký jubilant. Knižní značka 2/2014, s. 47.*

ORT, J. *Michal Novák mezi letošními jubilanty Hollaru. Knižní značka 3/2019, s. 77.*

ČINORODÁ MARIE RUMLAROVÁ

Paní Marie Rumlarová je k nezastavení. Pokud právě nechystá výstavu v Galerii Na mostě, tak ji určitě připravuje v Jičíně, Hodoníně, Kyjově, v knihovně v Libošovicích anebo v některém jiném městě. Mezitím připravuje průvodní texty, propagační plakátky, píše do hradecké

Marie Rumlarová, foto J. Šulc, 2023

Radnice, připravuje pravidelná setkání hradecké sekce exlibristů, píše články o sochách, kostelích nebo jezdí dělat přednášky. Nestačím se divit, co všechno tato subtilní dáma stihne. A to jsem zatím neuvedla účast na celostátních aktivitách spolku exlibris, případně jejich organizaci – vzpomeňme na mezinárodní sjezdy SSPE v letech 2010 a 2016 v Hradci Králové.

Připravila jsem si pro ni několik otázek, které jsem jí při kávovém posezení položila u příležitosti jejích 85. narozenin (12. září 2023):

Kde se vlastně u tebe vzala láska k výtvarnému umění?

Můj tatínek byl absolventem střední uměleckoprůmyslové školy, obor umělecké kovářství. Velmi hezky maloval, věrně realisticky zachytil přírodní objekty (motýly, ptáky) a také technické objekty (auta, lokomotivy, motorky) a stejně tak hradeckou architekturu. Proto jsem také studovala vedle matematiky výtvarnou výchovu a zjistila jsem, jak k sobě mají tyto obory blízko.

Kdy jsi vlastně začala sbírat knižní značky – exlibris?

Jaroslav Dajč, C4, 1988

Učila jsem na škole výtvarnou výchovu a můj kolega Vladimír Štindl sbíral exlibris a stále mě lákal k této sběratelské vášni. Nakonec se mu to podařilo a já už více než 45 let sbírám tato malá dílka od známých, především českých, ale i zahraničních výtvarníků. A měla jsem v životě velké štěstí,

že jsem se potkala se stejně zapáleným člověkem milujícím umění, Stanislavem Zídkem, se kterým jsme společně navštívili mnoho výtvarníků a navázali s nimi úzká přátelství (V. Komárek, J. Kábrt, J. Dajč, M. Ščigol a další). Aby má sbírka nezůstávala nečinně ležet v krabicích, uspořádala jsem z ní už 22 tematických výstav a dále jsem uspořádala dalších 37 výstav zaměřených na různé výtvarné techniky v Galerii Na mostě v Hradci Králové.

Pokud je mi známo, nezůstala jsi jenom u sběratelství exlibris?

Tím, že mě zároveň oslovovalo i sochařské umění a fotila jsem a následně archivovala fotografie soch v Hradci Králové, jsem se dostala k sochám Jana Nepomuckého a začala jsem budovat sbírku fotografií soch tohoto světce jak z českých zemí, tak i ze zahraničí, odkud mi jejich fotografie vozili moji bratři a další příbuzní. V archivu mám k dnešnímu dni asi 1200 fotografií. Další Nepomuční jsou na exlibris, na obrázcích, ale také jako malé sochy. Bohužel nemám pro tuto svoji sbírku pokračovatele, což je mi velmi líto.

Neuniklo mi ani několikrát ocenění tvé práce pro město. Co mi k tomu můžeš říct?

Na takovou otázku ani neumím odpovědět. Člověku je milé, když si někdo všimne výsledků jeho práce. Ale mě to, co jsem dělala a dělám, vždycky moc těšilo a naplňovalo mě to uspokojením z vynaložené práce. A to, že si toho všimli a ocenili i radní města, je pro mě přidanou hodnotou. Nic víc k tomu neumím říct.

Milá Majko, my všichni sběratelé a přátelé ti přejeme hodně zdraví a neutuchající energii v tvém ducha povznášejícím počinání. A oslovení, které pro tebe zvolil Vladimír Komárek, česká buditelka ti právem náleží. Jarmila Špačková

STO LET OD NAROZENÍ JAROSLAVA KLÁPŠTĚ

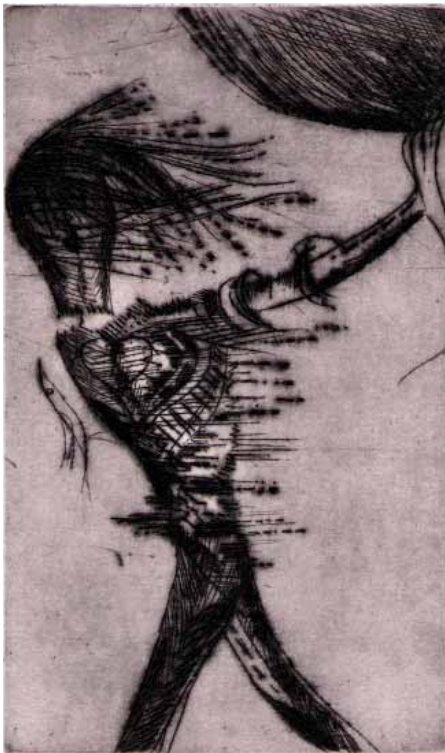
Před sto lety 7. srpna 1923 se v malé vesničce Záhoří na Semilsku narodil Jaroslav Klápště, budoucí akademický malíř a grafik. Značnou část svého dětství prožil ale v Čikvaskách, na opačné straně od Semil,

Jaroslav Klápště

v malé chalupě u svých prarodičů, kde začal chodit i do školy. Sem se také ve své dospělosti neustále vracel a zde rovněž vytvořil mnoho svých děl. Do katalogu své rozsáhlé výstavy v Městské galerii v Hlinsku v roce 1995 tehdy o letech studií a profesním životě napsal: „V roce 1942 jsem maturoval. Za stolem zkoušejících trčely dvě prázdné židle – Němci popravili dva naše profesory, přirozeně ty nejlepší, právě se rozjížděla heydrichiáda. A za týden jsem fasoval lopatu a krumpáč; byl jsem přidělen na válečné nucené práce, na opravu tunelu. Pracovalo se deset hodin denně i v sobotu. Tak vypadal můj vstup do života. V kousku volna, který mi zbyl, jsem začal kreslit. Pro útěchu, jako únik z nesmyslné dřiny. Kreslil jsem, jak jsem uměl (vlastně neuměl). Přesto jsem měl – ne příliš často – hřejivý pocit, že se mi tu a tam něco pěkného podařilo. Poprvé jsem tak zažil onen zvláštní pocit

volnosti, svobody, kam se člověk touto prací propadá, přes životní mizérii sebevětší. A rozhodl jsem se jednoznačně, že tuto práci už nikdy neopustím. V horečné, nadějně atmosféře po konci války byl zcela zreorganizován profesorský sbor UMPRUM. Profesory se stali nejlepší umělci, které jsme tehdy měli – mezi nimi František Tichý a Emil Filla.

Jaroslav Klápště, C4, K. H. Mácha, 1989

Žil jsem v Turnově, do Prahy jsem se nedostal, co jsem z malování znal, to málo, znal jsem z reprodukcí, z ilustrací; vřdycky mne provázela potřeba číst, číst dobrou literaturu. Ve válce vyšel *Don Quijote* s ilustracemi F. Tichého. Tehdy to byla knižní událost roku. Plným právem. Zažil jsem omračující pocit a dodnes, kdykoliv tuto

knihu otevřu, nalehne na mne magická moc krásy, kresebné čistoty a vtipu Tichého ilustrací.

Bylo proto naprosto logické, že jsem se přihlásil k přijímací zkoušce do Tichého ateliéru. Naopak naprosto nelogické bylo, že mě Tichý přijal. Přitažlivostí osobnosti F. Tichého se sešla v jeho ateliéru parta lidí názorově si blízkých: M. Medek, D. Matouš, St. Podhrázský, Z. Sekal, D. Marek, J. Lehoučka. Jak podnětná společnost!

*Jaroslav Klápště, P. Bezruč:
Papírový Mojšl, C4, 1998*

Nebylo možné stýkat se s lidmi jako byl F. Tichý a E. Filla, aniž by byl člověk poznamenán na celý život. Navíc jsme byli mladí, dychtiví a otevření poznání. S odstupem let jako by cena tohoto vkladu jen ještě narostla. Spolu s D. Matoušem jsme v r. 1952 vstupovali do liberecké pobočky Svazu. Vše šlo poměrně dobře, ale jakmile výboři zjistili, že jsme studovali

u Tichého a u Filly, tak nás rovnou vyházeli. Doba se totiž změnila. K horšímu. Veškeré dění prostoupil všudypřítomný a neúprosný tlak padesátých let, v umění pak boj proti formalismu. Co formalismus je, nikdo nevěděl. Šlo ostatně o termín velmi pohyblivý, pružný. Po léta jsme byli

Jaroslav Klápště, Georg Trakl: Lidský žal, C4, 1987

„formalisty“, nepřijatelnými na jakoukoliv výstavu – pak přišlo, po Stalinově smrti, uvolnění – a hle, přestali jsme býti formalisty – aniž bychom se změnilí, „polepšili“. Spíše naopak. Vzápětí nastaly ještě mocnější kotrmelce: zdvihla se mocná vlna abstraktního umění a já, včera formalista jsem byl obratem zastaralý realista. Ne na dlouho: nastala éra normalizace a byl jsem zase formalista. Už dávno mě všechny ty nálepky ani trochu nedojímají. Žil jsem v Turnově, a hlavně ovšem na chalu-

pě, kousek od Semil, v podhorské kopcovité krajině, kde jsem v dětství žil u prarodičů, chodil do kuriózní jednotřídky a kde jsem se vždycky cítil doma.

Začal jsem soustavně malovat krajinu. Krajinu, která mne kruhem obklopovala, kterou jsem znal tak dobře a tak dlouho: vyhovovala mně tvárnou skladebností, strohou barevností a zvláštní vážností. Příklon ke krajině měl ještě jednu pohnutku, možná hlavní: v době, kdy byla malba zdeptána, přímo zamořena ideologickým spadem – zůstávala krajina ušetřena, ne-

Jaroslav Klápště, C4, *Píseň písní*, 1996

zatížena nevýtvarným balastem. Krajina a zátiší představovaly vždy výtvarně ryzí a nejméně literární útvary, v tom je jejich očistné poslání – vždy, když malba podlehne filosofujícím nebo aranžérským svodům. Školení v atelieru F. Tichého podstatně posílilo potřebu kreslit a kreslit. Už navždy. Od kresby je jen krůček

ke grafice. Po dlouhá léta jsem ryl desku za deskou, u vědomí, že jsou nepřijatelné, tyto „úkoly z pilnosti“ složily postupně jakýsi zpřeházený deník, značně rozsáhlý. Tiskl jsem vždy jen několik listů, často nedokonale, nebyly určeny veřejnosti a neměl jsem čas patlat se s tisky. Teprve

Jaroslav Klápště, C4, 1988

v posledních letech mi osud přihrál perfektního tiskaře Petra Kábrta, který oživil i desky léta odpočívající. Nečiním rozdíl mezi modelem „vnějším“ a tak zvaným „vnitřním“. Sebeprostší motiv krajinářský, zátiší musí ve mně probudit pocit fantastiky – tvarové, barevné – právě tak téma imaginativní je přesvědčivé jen tehdy, je-li nadáno smyslovými vjemy. Protože malíř není fotografický aparát, bez citu a bez paměti, ale živý tvor, který vleče s sebou žaly, radosti, svou minulost, které se bezděčně vtiskují do obrazu.

Žil jsem skoro celý život venku, vzdálen od Prahy. Zprvu s hořkým pocitem vydědence. Postupně jsem ocenil přednosti: především nerušené soustředění k práci.

Má-li se malíř dobrat „svého hlasu“, potřebuje asi být odkázán sám na sebe. A jak se léta vrší (bohužel, čím dál rychleji!) potřebuji přírodu víc a víc. Takže jsem osudu vlastně vděčen za to, co jsem dřív proklínal.“

Veliká touha stále kreslit zcela logicky přivedla Jaroslava Klápště ke grafické tvorbě, kde se soustředil zejména na suchou jehlu, kterou osobitě, a hlavně bravurně zvládl. A právě pro jeho nezaměnitelný způsob práce v suché jehle jej kdysi Ludvík Kundera nazval „ježatým básníkem“.

Jaroslav Klápště, C4, 1996

Jaroslav Klápště vytvořil více než 600 volných grafických listů a pro nás, sběratele vytvořil 125 exlibris. Počet doposud zdokumentovaných novoročenek se blíží ke stovce. A nesmíme vynechat ani úžasná bibliofilská vydání Seiferta, Trakla, Kundery, Poa a také Písně písní. Ilustroval Holana, Halase, Kunderu, Trakla a Bezruč. Nelze opomenout jeho významnou malířskou tvorbu, plnou krajinných motivů, zátiší, a zvláště pak soubor z mizejícího starého Mostu ve stavu jeho demolice. Kdo jsme měli tu vzácnou příležitost navštívit Jaroslava v jeho roubence v Čikváskách a posedět s ním při sklence červeného vína, nikdy nezapomeneme na zvláštní atmosféru tohoto prostoru,

a hlavně na to, že jsme mohli poslouchat tohoto mimořádně vzdělaného muže, jakým Jaroslav Klápště bezpochyby byl. K zármutku nás všech zemřel 23. září 1999.

Jaroslav Štorek

CENTENÁRIUM JINDŘICHA NOVÁKA, GRAFIKA SE SIGNATUROU PARAPLÍČKA

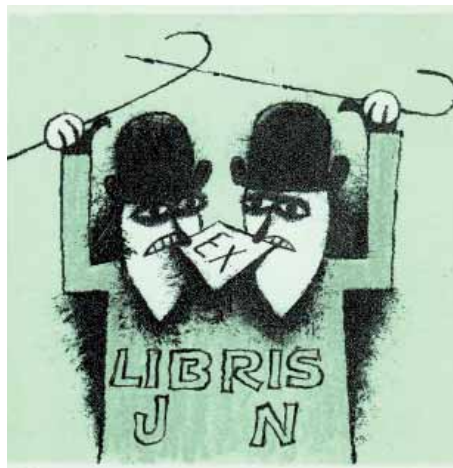
Výtvarníků se jménem Novák je obrovské množství. Dal jsem si práci a napočítal jsem jen v Tomanově Novém slovníku čs. výtvarných umělců z r. 1950, včetně dodatků z r.1955, celkem 48 příjmení Novák. V bývalém SČVU bylo organizováno 17 Nováků s křestním jménem začínajícím písmenem J.

Jindřich Novák, C3, 1985

Propagační grafik, malíř, ilustrátor, typograf a tvůrce dětských vystřihovánek Jindřich Novák (18. 8. 1923 – 26. 1. 2011), aby se odlišil, ozdobil své začáteční písmeno J nahoře otevřeným paraplíčkem. Tento vtipný a nezaměnitelný autogram pak důsledně používal jako svoji signaturu.

Uměleckou dráhu započal studiem u prof. V. Poláška a za okupace v letech 1941–1942 navštěvoval soukromou Rotterovu Školu propagační grafiky. V r. 1951 byl přijat do SČVU. V té době se

Jindřich Novák, L1, 1981

převážně zabýval tvorbou průmyslových plakátů s tematikou bezpečnosti práce. Zaměřil se na kresbu. V roce 1969 v Galerii hlavního města Prahy úspěšně vystavil své *Kresby z Makedonie*. Po seznámení s grafickými technikami, což mu nezištně zprostředkoval Pavel Šimon, se definitiv-

Jindřich Novák, L1, 1981

ně zaměřil na litografii a později i na hlubotisk.

Od začátku tíhnul k satirickým námětům, klaunskému humoru a sarkastickému pohledu na absurdity kolem nás. Jeho grafické grotesky nebyly vždy vítány s nadšením. Jak nelibě byl tento charakteristický Mistrův povahový rys přijímán tehdejšími výtvarnými komisemi, zvláště obrazů, vyprávěla jeho životní družka Taťána Štěpánová. Umělecká práce je „vážná věc a smysl pro humor a šašková-

Jindřich Novák, L1, 1966

ni kumšt degraduje a do tvorby obrazů a grafiky nepatří!" Samozřejmě, že většina měla opačný názor, a naopak díky svému úsměvnému, shovívavému a leckdy až ironickému výrazu se dostal k tvorbě pro děti v nakladatelství Albatros.

Hlavní náplní jeho umělecké činnosti od začátku 60. let se však stala drobná

a příležitostná grafika. Od roku 1980 byl členem SSPE. Každoročně obesílal mezinárodní přehlídky a soutěže často do velmi vzdálených zemí (např. do Mexika, Argentiny, Japonska a Číny.) Jeho exlibris

Jindřich Novák, C3, 1982

ris byla v zahraničí známější než u nás doma. Získala řadu předních umístění a významných ocenění. V r. 1996 získal první cenu v Krakově a na 19. mezinárodním bienále v polském Malborku v r. 2001 velkou medaili o váze $\frac{3}{4}$ kg! V Číně na přehlídce v Čhimg-tao byly jeho práce zařazeny do kolekce tištěných grafik pro státní sbírku.

Během padesáti let zhotovil téměř 500 exlibris, často v nízkých nákladech tisků,

Jindřich Novák, C3, 1981

kteří nebyly určeny pro sběratele. O některých tvrdil, že „šlo spíš o cvičení mozku autora a zachování smyslu pro hravost a fantazii“. Střídal různé techniky – od linorytu k litografiím, často barevným, od hlubotisku (především suché jehly s akvatintou) k leptům a kombinovaným technikám. Cením si exlibris zhotovené pro Karla Samsišáka (1980), pro Halinu Pawlowskou (1996), pro p. Košťála (1977), pro manželku T. Štěpánovou a pro J. K. – motiv pána v cylindru, lákajícího dívku s textem *Mám doma sbírku exlibris*.

A co se týče zdařilého nápadu s parapličkem? Inspiroval mne, abych při návštěvě ústeckého grafika Michala Nováka také jemu doporučil, aby si ke jménu zvolil nějakou vtipnou značku nebo pseudonym.

Jiří Ort

Literatura:

- (1) Jindřich Novák. *Grafika*. Svaz českých výtvarných umělců. Katalog výstavy v Galerii Na Slovanech. 1974.
- (2) *Ex libris Jindřicha Nováka*. Katalog výstavy. Soupis exlibris J. Nováka 1961–1979. 1979.
- (3) Jindřich Novák. Svaz českých výtvarných umělců. Katalog výstavy v Galerii d v Praze. Úvodní text Vojtěch Cinybult. 1983.
- (4) LANGHAMMER, J. *Letošní jubilanti: Jindřich Novák*. *Knížní značka 3/2003*.
- (5) LHOTA, Josef. *Jindřich Novák*. List Slovníku tvůrců exlibris. 2007.
- (6) LANGHAMMER, J. *Zemřel Jindřich Novák*. *Knížní značka 1/2011*.
- (7) Jindřich Novák. *Obrazy a grafiky*. Katalog posmrtné výstavy. Autoři textů: Jiří Hůla a Tatána Štěpánová. Muzeum hrnčičství. Kostelec nad Černými lesy. 2011.

**JEŠTĚ JEDNOU O JANU KLOUČKOVÍ
(1924–2003), NOVOPACKÉM
GRAFIKOVÍ, TISKAŘI
A PŘÍLEŽITOSTNÉM MALÍŘI**

Po řadu let jsem s ním byl v písemném styku. Šlo o příbuzného, byl to tatínkův bratranec. Na pozvání jsem také navštívil rodný domek Jana a Slávky Kloučkových v ul. E. Krásnohorské 753/11, včetně malé dřevěné chatičky na zahradě (dodnes zachované jako skromný grafický ateliér). Vzhledem k tomu, že o něm není v publikacích Sl. Vencla sebemenší zmínka, považuji u příležitosti letošního výročí jeho úmrtí za potřebné o něm uveřejnit dosud neznámé údaje a sběratelské obci představit několik jeho dalších grafik. Zatím

Jan Klouček, Nová Paka, X2

byly publikovány v *Knižní značce* 3/2013 pouze dvě – barevná litografie *Chalupy* z r. 1982 a dřevorytové exlibris pro Karla Pacíka.

Z Mistrovy pozůstalosti kromě korespondence vlastním 19 exlibris, 8 novoročenek, několik drobných lístků příležitostné grafiky a také soubor 10 exlibris *Krkonošské podhůří Novopacka* z r. 1968.

Jan Klouček, Ze Žďáru, X2

Přestože již rovných dvacet let není J. Klouček mezi námi, z rodného Podkrkonoší se povědomí o jeho díle nevytratilo. Naopak, zájem veřejnosti o výstavy s jeho grafikami a obrazy stoupá.

Pamětníci dodnes vzpomínají na vernisáž souborné výstavy v září 1999 v muzejních prostorách Suchardova domu *Svět grafika, tiskaře a malíře J. Kloučka* za osobní účasti autora a s proslovem tehdejšího ředitele muzea M. Bařiny. V říj-

EX LIBRIS * JOSEF SCHOVÁNEK

Jan Klouček, Větrný mlýn v Borovnici, X2

nu až listopadu 2007 zde následovala *Výstava děl grafika a typografa Jana Kloučka* s úvodním slovem Vlastimila Mužička. V roce 2010 mu v knize Jana Stejskala *Novopacko. Portrét paměti a srdce* vyšlo sedm ilustrací z grafického cyklu orodném městě. V září 2014 mu k 100. výročí narození v malém sále Městského kulturního střediska Nová Paka vystavili exponáty, které předtím nebyly nikdy zveřejněny. O jejich zapůjčení se postaraly jeho dcery – paní Herbrychová a Maternová. Teprve v posledních letech se oceňují jeho organizační schopnosti a účast na kolektivních regionálních výstavách. Spolu s učitelem kreslení Janem Pavlovcem a výtvarníkem Václavem Schustrem založili v roce 1950 při Domě osvěty v Nové Pace výtvarný kroužek, z něhož později vznikl Spolek podkrkonošských výtvarníků, který je činný dodnes. Současní členové se k J. Kloučkovi hrdě hlásí a jeho práce zařazují do výstavních kolekcí. Ve výstavních prostorách Městského muzea Nová Paka v Suchardově domě byly v r. 2016 k vidění obrazy členů Spolku tvořících do konce 70. let minulého

století včetně akvarelů a obrazů J. Kloučka. Na podzim v roce 2018 byl představen výběr z prací členů Spolku v jičínské zámecké galerii, kde rovněž nechyběly práce Kloučkovy.

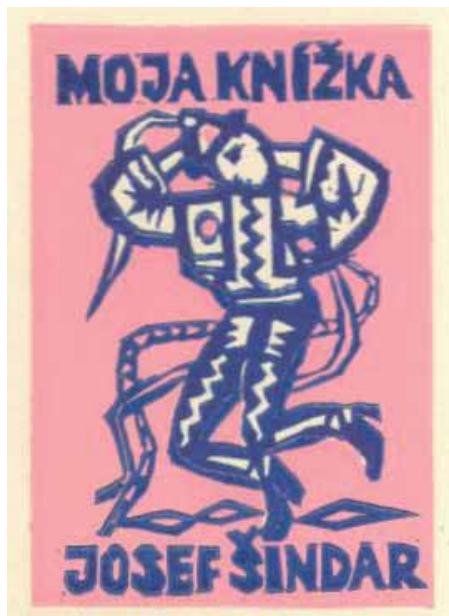
Jiří Ort

Literatura

ORT, J. *Vzpomínka na novopackého tiskaře, grafika a příležitostného malíře Jana Kloučka. Knižní značka. 3 / 2013.*

VLADISLAV VACULKA, MALÍŘ A GRAFIK ZE SLOVÁCKA

Vladislav Vaculka se narodil 3. ledna 1914 v Jarošově. Žil a pracoval v sousedním Uherském Hradišti, centru Moravského Slovácka. Je znám jako malíř monumentálních kompozic pro interiéry, tvůrce barevně bohatých tapiserií a také jako přední keramik. Grafika, většinou příležitostná, a exlibris tvoří jen menší část jeho díla. Vilémem Jůzou je popsáno celkem

Vladislav Vaculka, X3, 1975

226 grafických prací a z nich je 22 exlibris, 64 novoročenek, 18 kusů ostatní příležitostné grafiky (do roku 1967); dalších deset let do jeho smrti v roce 1977 čeká na zpracovatele. Využíval linořez, litografii a z hlubotiskových technik suchou

Vladislav Vaculka, X3

jehlu. Josef Glivický píše o jeho grafice takto: „Vaculka ve svých suchých jehlách uplatnil své suverénní umění čisté kresby. Pokud jde o linořez (i vícebarevný), vytvořil si zcela osobitý výtvarný způsob: šlo o okouzující hru drobných plošek vytvářejících a obměňujících motivy umělci výtvarně blízké. Především jeho barevné linořezy (zvláště novoročenky) vyjadřují umělcovu šťastnou pohodu.“

Jako dvacetiletý odešel studovat do Prahy na Ukrajinskou akademii k prof. P. Lisovskému (P. Lisov'skij). Další osudy Vladislava Vaculky už začaly určovat válečné události. Nacistická okupace Československa přerušila jeho studia na AVU

v Praze (ateliéry W. Nowaka a Maxe Švabinského), která zakončil až v r. 1947 u prof. Jakuba Obrovského s tím, že ještě pokračoval ročním studiem na grafické speciálce u prof. Vladimíra Silovského.

V následujícím období, kdy byl prosazován komunistickou mocí socialistický realismus, bylo svobodné umění, a nejen ono, vytěsněno z reálného života. Na Slovácku se režim pokoušel vymýtit dříve ekonomicky úspěšný batismus. Navenek se to projevilo např. v přejmenování Zlína na Gottwaldov, Baťových závodů na Svit a útlumem všech aktivit spojených s Baťou a městem Zlínem. Baťova Škola umění byla v roce 1949 nejprve přejmenována na Střední umě-

Vladislav Vaculka, X3, 1974

leckoprůmyslovou školu Zdeňka Nejedlého a pak v roce 1952 přemístěna do Uherského Hradiště. V. Vaculka byl pod tlakem politických okolností nucen zanechat v letech 1952–1958 své volné malby. Spolu se svojí manželkou Idou Vaculkovou (1920–2003) se věnoval keramice, pro niž vyvinul nové výrobní postupy.

V letech 1959–1966 podnikl studijní cesty do Rakouska, SSSR, Francie, NSR a Itálie. Od roku 1969 až do odchodu do důchodu v roce 1974 vyučoval na Střední uměleckoprůmyslové škole v Uherském Hradišti. Utahování normalizačních šroubů osudově zasáhlo do umělcevo života. Byl postupně vyloučen z veřejného života a školu musel opustit. Zemřel 27. září 1977 v Uherském Hradišti na srdeční infarkt po domovní prohlídce, vykonané na udání horlivých normalizátorů – podle

Vladislav Vaculka, L1

nich měl Vladislav Vaculka ilustrovat samizdatové vydání sbírky básní Jana Skácela. Spisovatel Ludvík Vaculík v básni *Dveře* nepřímou jmenuje udavače: kluka, co mu ukradl řetěz na kole, mladíka, co mu pomluvou odvedl „cérku“ a toho „dacana“, který byl tehdy okresním funkcionářem a mohl umělce úředně vyhodit ze školy. A ty „dveře“? I slovácký venkov podléhal novým civilizačním manýrům – lidé vyhazovali osobitě provedené venkovní dveře a „měnili je za prefabrikáty z okresního koloniálu“. L. Vaculík tyto již nechtěné dveře sbíral a skladoval ve škole. „Zůstaly aspoň ty ve škole?“ ptal se L. Vaculík ve své básni. Vladimír Pospíšil

LITERATURA

GLIVICKÝ, J. *Malíř a grafik ze Slovácka. Zprávy SSPE 1/1984*, str. 10–11.

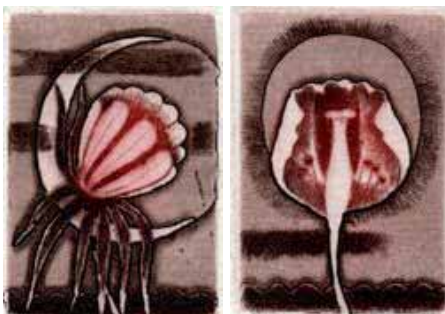
JŮZA, V. *Vladislav Vaculka. Soupis původní grafiky*. Hodonín: Dům umění, 1967. Malá řada 4, 33 stran, ilustrace. Popsáno 226 grafických listů.

JŮZA, Vilém. *Soupis exlibris a drobné grafiky. Zprávy SSPE 5–6 (79–80)*, 1967, str. 12–14, 22 exlibris, 64 novoročenek, 18 ostatní grafika.

Vladislav Vaculka, *Životní dílo*. Katalog výstavy 18. 12. 1990 – 17. 2. 1991, Zlín. Texty: Vladislav Vaculka, Ludvík Vaculík a Ludvík Ševeček. Zlín: Oblastní galerie výtvarného umění, 1991, 117 stran, 298 obrázků.

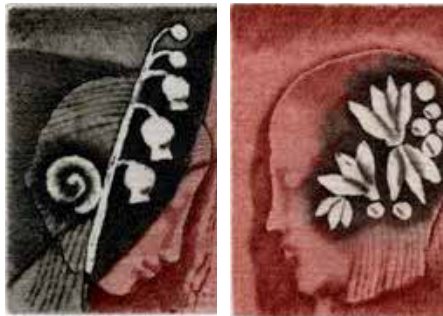
GRAFICKÉ MINIATURY Z PRODUKCE LYRY PRAGENSIS A JEJICH TVŮRČI Eva Bednářová (1937–1986)

Roku 1976 bylo založeno Komorní sdružení pro poezii, hudbu a výtvarné umění Lyra Pragensis. Kromě tematických komponovaných literárně hudebních pořadů pořádalo v letech 1970–2006 neregistrovaná setkání s umělci, tzv. Salony, zaměřená na zajímavá témata nebo na umělecká jubilea. K Salonům byly vydávány miniaturní grafické lístky, obvykle v rozměru 50 × 35 mm, vytvořené osobnostmi čes-

Eva Bednářová, Kanevas, KT, 1977

kého umění, ale i nadějnými začínajícími grafiky. Někteří umělci spolupracovali s Lyrou několikrát a je zajímavé sledovat v průběhu let vývoj jejich uměleckých názorů.

Eva Bednářová, *Pro vůni heřmánku*, KT, 1979

Významná ilustrátorka Eva Bednářová vytvořila pro Lyru několik grafických listů, grafické přílohy do bibliofilii a také příležitostné miniaturní lístky, vždy kombinovanou technikou. První lístky byly určeny pro pořad v roce 1977 věnovaný dílu Franze Schuberta, s názvem *Kanevas*. Zde je třeba vysvětlení. Schubert pořádal se svými přáteli improvizovaná zábavná setkání a účastníků se úvodem zeptal: *Kann er was?* Hovorová forma dotazu *Kanevas* dala název této formě zábavy mladých vídeňských intelektuálů. Eva Bednářová

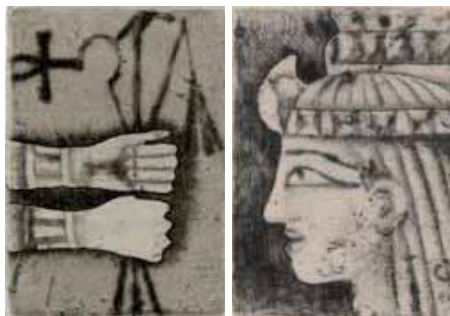
vyjádřila její pomíjivost květem, který rozkvétá ve světle měsíce a ve slunci vadne a dozrává.

Podruhé připravila Bednářová dva půvabné lístky s motivy dívčích hlav ozdobených květinami k pořadu *Pro vůni heřmánku* (1979), který byl komponován k oslavě 65. narozenin básníka a spisovatele Donáta Šajnera. Na tento pořad navazovala stejnojmenná bibliofilie z roku 1980, kterou Bednářová vyzdobila ilustracemi v podobě čtyř barevných kombinovaných technik.

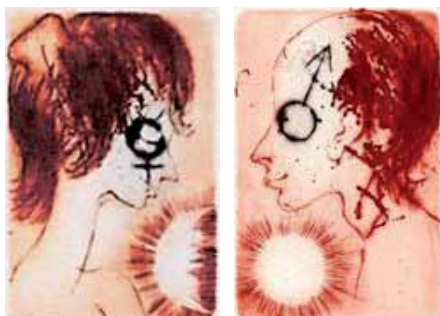
Naposledy Bednářová připravila dvě kombinované techniky pro pořad *Slunce v údolí* (1986) věnovaný 65. výročí narození spisovatele Alexeje Pludka. Tyto lístky nejsou signované, právě tak jako autorčino exlibris pro Lyru v albu z roku 1987. Eva Bednářová totiž roku 1986 náhle zemřela.

Jaroslav Šerých (1928–2014)

Vynikající grafik Jaroslav Šerých spolupracoval s Lyrou téměř po celou dobu její existence. Ilustroval bibliofilie a kolibří knížky a vytvořil několik krásných volných listů mědirytem, suchou jehlou (i barevnou) a barevnou litografií a pro návštěvníky Salonů také řadu grafických miniatur o rozměru 50 × 35 mm. První pá-

Eva Bednářová, *Slunce v údolí*, KT, 1986

Jaroslav Šerých, *Rozhovor s J. Šerých*, C4, 2001

rová grafika vznikla v roce 1971 u příležitosti Salonu Lyry na téma *Amoroso*, sestaveného z básní věnovaným ženám. Roku 1982 doprovodil dvěma barevnými litografiemi pořad dedikovaný A. Dvořákovi na téma *Když mě stará matka*. V roce 1985 proběhl Salon z veršů německé básnířky O. Komendové-Soentgrathové s názvem

Jaroslav Šerých, Jiří Orten, C4, 1994

Co mi spí v noci pod víčky. Šerých připravil dva lístky technikou barevné suché jehly, na které navázal r. 1988 vícebarevnými ilustracemi v kolibříku na stejné téma. Roku 1988 oslavil Šerých v Lyře své šedesátiny v pořadu *Pronikání ticha* a návštěvníkům věnoval dvě barevné litografie, tentokrát upravené na rozměr 100 × 70 mm. Roku 1994 následovaly dvě suché jehly pro Salon dedikovaný *Jiřímu Ortenovi*,

Jaroslav Šerých, *Pronikání ticha*, L1, 1988

roku 2000 další dvě suché jehly na hudební téma, protagonistou byl dirigent *Libor Pešek*. Roku 2001 vznikly dvě barevné suché jehly k rozhovoru s grafikem v pořadu Lyry a roku 2002 dvě barevné litografie, pravděpodobně určené pro setkání s tehdejším ministrem kultury. Překvapivě mezi miniaturními lístky nejdeme exlibris Lyry Pragensis.

Jana Parýzková

POSTA LEGENDĚ JEDNOSTOPÉHO SPORTU JANU VESELÉMU

Petr Minka, P7, 2023

Dva dny před 100. výročí jeho narození uvedla Česká pošta 14. června 2023 do prodeje novou příležitostnou poštovní známku z edice Sport: Jan Veselý, jejíž nominální hodnota je 23 korun. Námětem známky je portrét slavného českého cyklisty z dob jeho největší sportovní slá-

vy. Autorem výtvarného návrhu je **Petr Minka**.

Jan Veselý se narodil 16. června 1923 v Plástovicích a zemřel 10. února 2003 v Praze. V průběhu své sportovní kariéry se stal šestadvacetkrát mistrem Československa, devětkrát se zúčastnil Závodu míru a v roce 1949 jeho 2. ročník vyhrál jako první československý cyklista. V roce 2000 získal čestný titul cyklista století a v roce 2014 byl in memoriam jako první uveden do Síně slávy Českého svazu cyklistiky.

Na známce je Jan Veselý znázorněn s vítězným úsměvem na tváři, v dresu národního cyklistického družstva a se zlatým věncem, trofejí za 1. místo v Závodě míru. Součástí emise je i obálka prvního dne vydání (FDC), jejímž námětem je Jan Veselý projíždějící cílovou čáru jako vítěz s rukama nad hlavou.

Emisi vytiskla Tiskárna Hradičko, s. r. o.; známku metodou ofsetu v kombinaci se sítotiskem v nákladu 400.000 kusů a FDC digitálním tiskem nákladem 2.300 kusů. Zájemci si mohou známku zakoupit na přepážkách nebo v e-shopu na webových stránkách České pošty.

Matyáš Vitík
tiskový mluvčí České pošty

VÝSTAVA LITOGRAFIÍ A XX. SETKÁNÍ V MORAVSKÉ TŘEBOVÉ

V pátek 19. 5. 2023 se konala v Městském muzeu Moravská Třebová vernisáž výstavy s názvem *Oldřich, Veronika a Františka Jelenovi, litografie*. Tito rodinní příslušníci tatínek, maminka a dcera Františka tvoří krásné grafiky – nejen exlibris, ale i volnou grafiku, ilustrují knížky a pro děti vytvořili karty – Kouzelná cesta. Jsou to krásné tajuplné karty, které navozují krásnou pohádkovou atmosféru – vím o čem

mluvím, strávila jsem s kartami a vnukem mnoho krásných večerů.

Během odpoledne Jelenovi s pracovníky muzea výstavu nainstalovali do 21 výstavních rámců a večer jsme se setkali na vernisáži. Vernisáže se zúčastnilo velké množství diváků, kterým při prohlídce

Účastníci v hale Městského muzea v Moravské Třebové

krásných grafik autoři přiblížili svoji uměleckou práci v litografické dílně. K volbě této výstavy přispěl můj 12letý vnuk, který dal přednost krásným, barevným námětům z přírody a pohádek před klasiky grafické tvorby Brunovským, Švabinským

Plakát výstavy Jelenových

a Janečkem. Výstava trvala do 27. 8. 2023. Následující den v sobotu 20. 5. 2023 se v krásném prostředí muzea, v aule, ve které na nás shlížely grafiky Jelenových, konalo jubilejní XX. celostátní setkání sběratelů exlibris a grafiky v Moravské Třebové za účasti víc než padesáti sběratelů z celé republiky. Bylo to milé setkání lidí, kterým je spolu dobře. Měli možnost si v klidu popovídat, a hlavně se pochlubit svými poklady a vzájemně si grafiky vyměnit. Děkuji pracovníkům Městského muzea Moravská Třebová za uspořádání výstavy a umožnění setkání sběratelů exlibris. Dík patří rovněž panu starostovi Ing. Pavlu Charvátovi, pod jehož patronací se akce konala. Těšíme se na další kulturní akce v Moravské Třebové.

Marie Moravcová

JARNÍ PODVEČER SSPE

V pátek 2. června 2023 se v konferenční místnosti hotelu Absolutum v Praze – Holešovicích konal jarní spolkový den. Výměny exlibris probíhaly od 13 do 15 hodin a zúčastnilo se jich 41 sběratelů a jeden host. Od 15 hodin měl Alois Sassmann rozhovory s výtvarníky–jubilan-ty: Janem Kavanem (loni 75 let), Petrem Aloisem Hamplem (80), Pavlem Hlavatým (80) a Herbertem Kiszou (80). Při jednotlivých rozhovorech, v nichž oslavenci vzpomínali na své umělecké začátky, ale připomněli i svoji současnou tvorbu, byla promítána jimi vytvořená exlibris, případně jiné grafiky. Pavel Hlavatý účastníkům představil svou velkou grafiku na téma Křížová cesta, Jan Kavan přítomné seznámil i se svojí známkovou tvorbou. Asi nejvíce zaujal svými zajímavými zážitky Herbert Kiszou, který procestoval celý svět a jako horolezec–amatér zdolal několik

pětitisícovek (Asie, Mexiko ad.), takže většinu exotických míst zdobených na jeho exlibris osobně navštívil. Mnozí litovali, že se rozhovory nenatáčely. Kulturní program byl zakončen v 16:30 hodin drobným pohoštěním. Každý účastník jarního spolkového setkání obdržel grafický list *Noční motýl* od výtvarnice

Jan Kotschová, C4+ruleta, 2023

Jany Kotschové ze Šumperka (ruleta a suchá jehla). Na tuto spolkovou akci přivezl výtvarník Petr Minka pro subskribenty právě vytištěný soubor *Italská renesance*, který byl takřka okamžitě rozebrán. Paní Marta Novotná nabízela k prodeji spolkové publikace. Prodej byl úspěšný, publikací a grafik se prodalo za devět tisíc korun. Lze si jen přát, aby se výměnných dní spojených s adventním či jarním podvečerem členové našeho spolku rádi a hojně účastnili. Alois Sassmann

**JOSEF HODEK. VOLNÁ GRAFIKA,
EXLIBRIS, NOVOROČENKY,
KNIŽNÍ GRAFIKA**

Výstava se konala od 18. července do 17. září 2023 v Muzeu Šumavy v Sušici na náměstí Svobody 40 a komentovaná prohlídka výstavy s přednáškou a s promítáním 27. 7. 2023 od 17 hodin.

Josef Hodek, X2, 1930

Josef Hodek, malíř, grafik a pedagog, se narodil v Hořehledech 12. června 1888 a zemřel 14. října 1973 v Plzni. Mimo své učitelské povolání se věnoval volné grafice, exlibris, knižní grafice, kresbě a malbě. V dřevorytu, který se stal jeho hlavní grafickou technikou, byl vyškolen Josefem Váchalem. Pro školení v leptu navštěvoval ateliér Alessandro de Pian v Praze. Oporou mu byla mnohaletá spolupráce s učitelskými kolegy na Slovácku, bibliofily a sběrateli exlibris Bedřichem Benešem Buchlovanem a Karlem Jaroslavem Obrá-

tilem. Výstava představila volnou grafiku, exlibris, novoročenky, knižní grafiku a bibliofilské tisky v 11 rámech a jedné vitrině, kde byly vystaveny rodinné fotografie, dopisy, knihy o autorovi, včetně jeho vlastní životní kroniky vydané tiskem, a výstavní katalogy. Výstava byla uspořádána u příležitosti padesátého výročí úmrtí autora. Pracovníkům muzea patří velký dík za uspořádání této jubilejní výstavy.

Shodou okolností se v Muzeu Šumavy současně konala putovní panelová výstava k neznámějšímu tisku Josefa Váchala (1884–1969) Krvavému románu, který vydal roce 1924 v nákladu 17 exemplářů. Výstava představuje Josefa Váchala, jeho sbírku „krvavých“ románů, a především se věnuje knize, kterou Váchal, inspirován tímto druhem literatury, napsal, z části jakoby odbornou knihu, z části jako autor-ský román. Výstavu tvoří 10 panelů a faksimile Krvavého románu.

Jan Langhammer

**SMUTNÁ VZPOMÍNKA
NA PRÁŠILSKOU PAPIRNU**

Před devadesáti lety 25. května 1933 vyhořela poslední ruční (Eggerthova) papírna v Čechách v šumavských Prášilech. Josef Váchal a Anna Macková zde často pobývali, ruční papír z této papírny používali pro své grafické tisky (např. Váchalova

Anna Macková, X2, 1933

Šumava umírající a romantická) a sepsali a vydali v roce 1931 grafický cyklus *Prášílská papírna*; text napsal a vysázal Josef Váchal, Anna Macková vyzdobila cyklus dřevoryty (titulní list, 6 celostránkových a dalších 5 dřevorytů v textu). Cyklus *Prášílská papírna* vyšel ve 20 výtiscích a vlastní jej několik českých knihoven, např. Studijní a vědecká knihovna Plzeňského kraje. V roce 2003 vyšla brožura Ing. Jiřího Běla z Přeštic s názvem *Prášílská papírna 1820–1933*, která obsahuje text a zmenšené dřevoryty z původní práce a historii dalších šumavských papíren s fotografiemi, dobovými ilustracemi a filigrány šumavských papíren.

Na internetu nalezneme podrobné informace např. na stránkách Czwiki > Prášílská papírna.

Jan Langhammer

ČLENOVÉ HOLLARU A ZNÁMKOVÁ TVORBA

Galerie Hollar 13. 7. – 6. 8. 2023.

Pokud zapátráme v historii známkové tvorby, mezi prvními tvůrci najdeme právě členy sdružení Hollar, ať už to byl Max Švabinský, V. H. Brunner, později Karel Svobinský, Jaroslav Šváb, Bedřich Housa a dále Josef Liesler, Jiří Švengsbír, Václav Sivko, Vladimír Lukavský, Ivan Strnad, Josef Herčík, Rostislav Vaněk, Oldřich Kulhánek, Vladimír Suchánek a tak dále, a tak dále.

Tato výstava si vytkla za úkol zmapovat podíl **současných** členů SČUG Hollar na tvorbě poštovních známek. Každý z vystavujících si již vytvořil, řekl bych, svébytný rukopis, jehož autorství je natolik výrazné, že podle známek lze rozpoznat i autora – jako například výrazné kresby portrétů od Evy Haškové nebo malebně zpracované krajiny či hrady

a zámky Adolfa Absolona; známky Martina Srba, kde se ukáže jeho mistrovství v ryteckém přepisu historických grafik do formátu známky; detailně provedené technické kresby starých strojů Milana Bauera; jednoduchý, přitom výrazný autorský rukopis poetických kreseb Anny Khunové; schopnost Jana Kavana či Pavla Sivka přistoupit k námětu vždy s novým pohledem ztvárnění. Věcně, s perfektní kresbou si umí vybrat motiv – také díky znalostem z historie – Karel Zeman. Jemná, lehce nahozená kresba, která ale dovede plasticky vyjádřit postavu i tělo zvířete, to jsou známky Ladislava Kuklíka. Znamky Dušana Kállaye, vždy s dobře vymyšleným motivem a virtuózní kresbou, která je rozhodující součástí výsledné podoby známky. A pak je tu opravdu již na první pohled rozpoznatelná velmi originální kresba Jiřího Slívy, která svým humorem zaujme snad každého.

Jako hosté se této výstavy účastní známí autoři současných známek Libuše a Jaromír Knotkovi, jejichž známkové aršíky, ať už s motivy flóry či fauny, jsou malými grafickými díly – a proto jsou velmi vyhledávané nejen sběrateli známek. Nakonec je třeba zmínit známky Jana Mageta, opět s výrazně komponovanými motivy, které jsou zdůrazněné použitou formou, jež plně odpovídá obsahu.

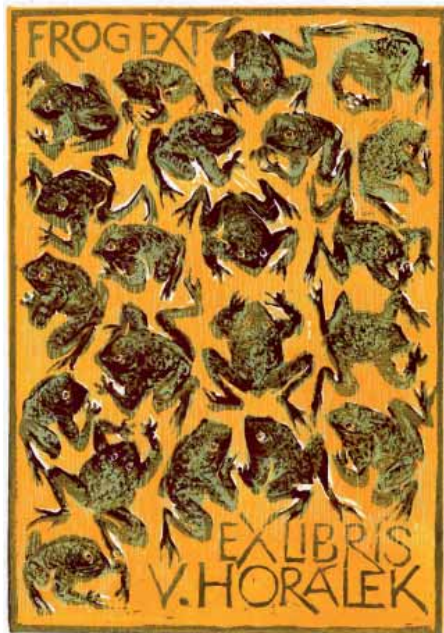
Je to prostě výstava, která chce ukázat dnešní napojení na práci našich předchůdců. A já věřím, že všichni zúčastnění autoři jsou jejich dobrými pokračovateli.

Pavel Sivko

EXLIBRIS A OCHRANA PŘÍRODY

Možná trochu nezvyklé, ale o to více zajímavé spojení exlibris a ochrany přírody uskutečnilo v roce 2022 *Laboratório*

de *História Natural de Anfíbios Brasileiros* (LaHNAB) z Campinas v Brazílii. *Laboratoř přírodní historie brazilských obojživelníků* dlouhodobě upozorňuje na problematiku vymírání obojživelníků a do této aktivity se rozhodla zapojit výtvarníky z celého světa.

Helena Horálková, X3, 2022

V květnu loňského roku oslovila LaHNAB různá sdružení výtvarníků s výzvou o spolupráci. Do konce roku měli zájemci ve třech kopiích vytvořit exlibris, jehož námětem bude žába a upozornění na její vymírání (Frog Extinction). Jeden výtisk díla byl určen pořadateli, druhý věnován galerii pro uspořádání výstavy a třetí prodán zájemcům. Prodej jednotlivých děl se uskutečnil za stejnou cenu a anonymně – exlibris byla vložena do obálky, takže kupující nevěděl, jakou grafiku kupuje. Výtěžek z prodeje je určen na ochranu obojživelníků.

Akce se zúčastnily více jak čtyři desítky výtvarníků z různých zemí, největší zastoupení měli umělci z Polska.

Z českých výtvarníků se této dobročinné akce zúčastnila pouze Helena Horálková, která do Brazílie odeslala dvě exlibris zhotovená technikou linorytu.

Jednotlivá exlibris všech zúčastněných je možné zhlédnout na facebookovém profilu Ex-libris frog extinction. Je rozhodně zajímavé vidět, jak jednotliví výtvarníci toto poměrně vážné téma pojali.

Jaroslav Čada

VÝSTAVA PETRA ALOISE HAMPLA NA ZBRASLAVI

Petr Alois Hampl, akademický malíř, a především zbraslavský rodák letos v říjnu oslaví 80. narozeniny a k této příležitosti se na Zbraslavi uskutečnila výstava obrazů, grafik a rozsáhlého souboru exlibris, která dokumentuje jeho celoživotní

Petr A. Hampl, C3+C5, 2015

dílo. Výstava se konala 4. 9. – 5. 10. 2023 v Galerii Zbraslav a její opožděná vernisáž se uskutečnila 16. 9. 2023 v 17 hodin.

Petr Alois Hampl se narodil 9. 10. 1943 v Praze na Zbraslavi. Studoval na Střední uměleckoprůmyslové škole a poté byl přijat na Akademii výtvarných umění

dokumentem genia loci a tehdejší podoby této pražské čtvrti. V souvislosti s touto Hamplovou tvůrčí etapou je třeba zmínit navázání spolupráce se sběratelem Josefem Třešňákem, pro něhož vytvořil řadu exlibris, čímž také navázal styk s mnoha sběrateli z celé Evropy.

Petr A. Hampl, Letní odpoledne, C3, 2014

Petr A. Hampl, C3+C5, 1991

v Praze do malířského a grafického ateliéru prof. Vojtěcha Tittelbacha a Ladislava Čepeláka, kde také v roce 1967 absolvoval. Po studiu se P. Hampl věnoval především grafické tvorbě. Nejprve měl malou litografickou dílnu na Pankráci, kde vytvořil nespočet grafických děl na ručním lisu, poté však přešel na techniku tisku z hloubky, u níž pak zůstal dodnes. Technika leptu mu poskytla širší spektrum možností ve zpracování jeho námětů, čímž jsou především motivy a detaily z přírody, ženské akty a figurální kompozice, ale také cyklus pražských vináren z Malé Strany, který se dnes stal věrným

Hamplova grafická dílna je vybavena dvěma hlubotiskovými stroji, z nichž jeden je určený pro malé grafiky (šířka válce 35 cm) a druhý s 60 cm válcem využívá autor pro větší tisky. Své grafiky si tiskne sám od zkušebních tisků a autorských tisků, až po celý náklad.

Exlibris se věnuje od roku 1981, jejich počet přesáhl již 240 grafických listů a kontinuálně doprovázejí autorovu malířskou a grafickou tvorbu. Hamplova výtvarná tvorba je technicky i tematicky různorodá. Hlavní motivy jeho děl však zůstávají neměnné a lze je nalézt v celém jeho díle. Stejným fenoménem Hamplovy tvorby

je ženský akt, který se objevuje jak v detailních studiích ženského těla, tak v rozsáhlejších kompozicích zachycujících pohyb a emoce s přesahem do současného společenského dění, lidských vztahů a sociální kontinuity. Takto pojaté figurální kompozice zasazuje do přírodního prostředí s realistickými atributy, které však doplňuje snovými prvky a iniciuje tak diváka k přemýšlení nad hlubší interpretací svých děl. Mezi takovými prvky dominují motivy květin a křídel, hra světla a stínů a architektonické prvky s narušenou perspektivou. Vnější podněty, kterými se pro své potěšení obklopuje, se prolínají s autorovými myšlenkami a záměry. Mezi mé nejoblíbenější obrazy z Hamplovy tvorby patří cyklus ženských aktů zahalených v duhovém spektru; tyto obrazy vznikaly v průběhu 90. let minulého století. Svou barevnou posloupností navozují odstíny denního světla v průběhu dne. Ženský akt tak nepřitahuje pozornost diváka díky nahotě, ale onou synergií ženské figury a barevnými liniemi, které postavu obklopují. Část obrazů z tohoto cyklu byla k vidění i na zářijové výstavě, a protože většina z nich si záhy po jejich vytvoření našla své majitele v různých koutech Evropy, jejich shromáždění na výstavě umožnilo je vidět téměř v celku. Návštěva výstavy Hamplovy umělecké tvorby nás na čas oprostila od každodenní rutiny a syrové skutečnosti a potěšila naši duši.

Veronika Hanušová

UMĚLECKÁ POZŮSTALOST GRAFIČKY IVANY KANTŮRKOVÉ V NÁRODNÍM MUZEU

V květnu 2023 zakoupilo Národní muzeum část umělecké pozůstalosti mimořádně talentované grafičky Ivany Kantůrkové

(1960–1984), jejíž životní pout' byla tragicky ukončena v době slibně se rozvíjející umělecké dráhy a při dokončování akademického vzdělání. Do sbírek oddělení

Ivana Kantůrková, C4, 1981

knížní kultury Knihovny Národního muzea bylo tak předáno na 150 autorských štočků k exlibris, novoročenkám a volné grafice z let 1978 až 1984 a 50 autorských exlibris, novoročenek a drobné grafiky. I přes nízký věk měla I. Kantůrková za sebou několik knižních ilustrací, například *Docela malý průšvih* Františka Frýdy, *Moje veličenstvo, já* Hedy Halířové, *Toulavý kůň* Jiřího Kamene a *Hořký úděl* Františka Frýdy, ke kterým se zachovaly i nepoužité ilustrace. V pozůstalosti nechybí ani malý soubor fotografií, kde je například I. Kan-

tůrková zachycena na sjezdu SSPE, který se konal 26.–27. září 1981 v Olomouci. Na dalších fotografiích je ve společnosti malíře a grafika Jaroslava Hořánka, který ji učil a v umělecké tvorbě výrazně ovlivnil.

Díky finančním prostředkům od Národního muzea mohla sestra I. Kantůrkové, Blanka Prokúpková uhradit opravu rodinného hrobu v Semilech. Dodatečně byly do muzejních sbírek věnovány osobní předměty I. Kantůrkové (glazovaná malá soška malíře a ozdoba z malých tužek – upomínkové předměty ze Střední umělecké školy Václava Hollara pro maturitní

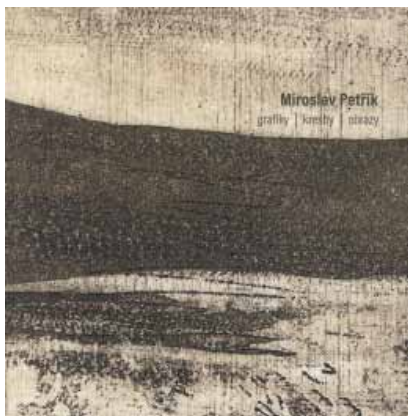
třídu I. Kantůrkové a sítko na stříkání barev). Nově pozůstalostní soubor doplní také archivní dokumenty, z nichž za největší pozornost stojí seznamy výtvarných děl a účastí v soutěžích v letech 1979 až 1983, které si I. Kantůrková pečlivě vedla. Nechybí ani katalogy výstav exlibris, kterých se účastnila. Rodina dala písemný souhlas se zveřejněním skenů a fotografií na muzejním portálu eSbirky.cz, takže se v dohledné době bude možné seznámit s touto zajímavou uměleckou kolekcí online.

Pavel Muchka,
Knihovna Národního muzea

PUBLIKACE

■ **Miroslav Petřík. Grafiky, kresby, obrazy**

Tábor: Husitské muzeum, 2023, 70 s., 93 obrázků (z nich 23 exlibris a 8 kusů příležitostné grafiky), 1 fotografie, obálka s titulem a reprodukcí grafiky Jarní tání, brožováno, 20 × 20 cm. ISBN 978-80-87516-85-0. Katalog výstavy v Galerii Ambit v Táboře 29. 4. – 16. 7. 2023. Koncepce a texty katalogu Mgr. Lenka Zajícová. Tisk: České Budějovice, Tiskárna Protisk, 300 výtisků. Obsah: životopis Miroslava Petříka. Samostatné výstavy. Reprodukce grafiky, kresby tuší, pastelů, akvarelů a olejů. Tiráž.

■ **28. mezinárodní bienále současného exlibris Malbork**

Malbork: Zámecké muzeum, 2023, 103 stran, 183 obrázků exlibris, pevná vazba, 20,5 × 21,5 cm. ISBN 978-83-966365-6-0. Polský a anglický text. Obsah: Jury. Úvod. Jubilea v soumraku. Techniky. Ceny. Umělci kvalifikovaní pro účast na výstavě. Kronika výstav exlibris za roky 2021–2022 (v Polsku). Laureáti Mezinárodního bienále současného exlibris 1963–2020.

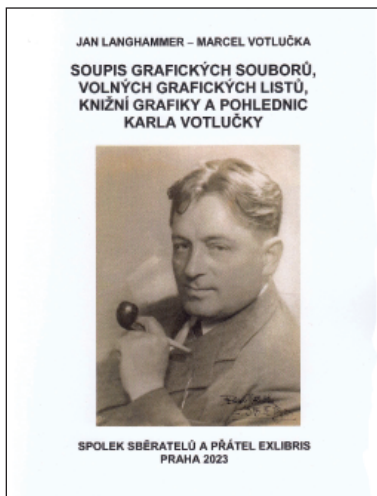
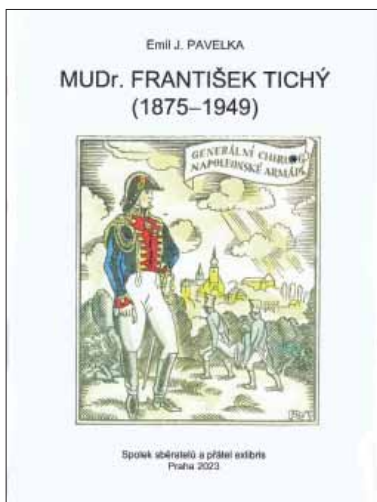
1. cenu obdržel Andrzej Bortovki z Polska, **2. cenu Miroslav Hlinka** z Česka, 3. cenu Mykhailo Drimaylo (Михайло Дрімайло) z Ukrajiny. Ti současně obdrželi spolu s dalšími deseti grafiky čestné výstavní medaile. Další ocenění získalo osm grafiků a grafiček z Polska a jeden z Itálie (Pietro Paolo Tarasco od starosty Malborku). U oceněných jsou reprodukována všechna jejich vystavená exlibris, u účastníků výstavy většinou pouze jedno vybrané. Mimo v soutěži úspěšného M. Hlinky byla pro výstavu vybrána exlibris šesti českých grafiků a jedné grafičky: Jiřího Brázdy, Pavla Hlavatého, Zbigniewa Kubeczky, Lenky Lešňovské, Karla Musila, Pavla Picha a Josefa Wenera.

■ **PAVELKA. Emil J. MUDr. František Tichý (1875–1949)**

Praha: SSPE, 2023, 16 stran, 26 obrázků exlibris, 2 obrázky novoročenek, obálka s titulem a 4 obrázky exlibris, 21 × 15 cm. ISBN978-80-908969-1-8. Tisk: Plzeň, Tiskárna Král, barevný digitální tisk, 80 výtisků. K tisku připravil Ing. Jan Langhammer, CSc. Tato brožura je zatím třetí v řadě strojopisů dr. E. J. Pavelky, které vydal Spolek tiskem. Původní text pochází z roku 1971. MUDr. F. Tichý byl lékařem v Lysé nad Labem. Mimo své povolání (napsal řadu odborných článků do lékařských časopisů) se věnoval sbírání exlibris (zejména s napoleonskou tematikou), shromažďování literatury a předmětů o Napoleonovi a sokolství. Jeho rozsáhlá knihovna je uložena v Národním muzeu v Praze.

■ **LANGHAMMER, J. – VOTLUČKA, M. Soupis grafických souborů, volných grafických listů, knižní grafiky a pohlednic Karla Votlučky**

Praha: SSPE, 2023, 36 stran, 7 obrázků v textu, obálka s titulem, fotografií umělce a 8 obrázky, 21 × 15 cm. ISBN978-80-908969-2-5. Tisk: Plzeň, Tiskárna Král, barevný digitální tisk obálky a černý tisk vnitřku, 80 výtisků. K tisku připravil Ing. Jan Langhammer, CSc. Tato brožura je pokračováním *Soupisu exlibris, novoročenek a příležitostné grafiky Karla Votlučky*, který Spolek vydal v roce 2015. Velkou část grafik tvoří zobrazení maskaronů a domovních znamení na domech a stavbách v Praze, Plzni, Písku, Klatovech a v dalších městech. Mimo tyto stavební detaily zobrazoval autor zanikající a historické stavby českých měst, především Prahy, ale i Plzně, Kutné Hory, Březnice, Českého Krumlova, Domažlic, Chrudimi, Jindřichova Hradce a dalších měst. Vytvořil rovněž 14 grafik z New Yorku. V ilustrační tvorbě spolupracoval s Josefem Florianem ve Staré Říši

a s dalšími nakladateli. Část jeho grafické a malířské tvorby byla reprodukována na pohlednicích. Podklady k tomuto soupisu poskytly české knihovny, galerie a muzea.

■ **SCHERZER, Karel. Josef Werner. Exlibris**

Praha: X2015 s.r.o., 2023, 180 stran, 242 obrázků exlibris, pevná vazba s přebalem, 30,5 × 22 cm. ISBN 978-80-906069-7-5. Autoři textů v angličtině a češtině: Henry Tauber a Karel Žižkovský.

Josef Werner, narozený v Kraslicích (1945) a od roku 1968 žijící v Německu, je významným výtvarníkem na poli grafiky, malby a sochařství. Vystudoval na Akademii výtvarných umění v Mnichově u prof. K. F. Dahmena. Kromě velkých grafických listů technikou barevného leptu se věnuje i tvorbě exlibris pro zájemce z celého světa. Tato kniha přináší ucelenou tvorbu v oblasti exlibris od prvního do v současnosti posledního.

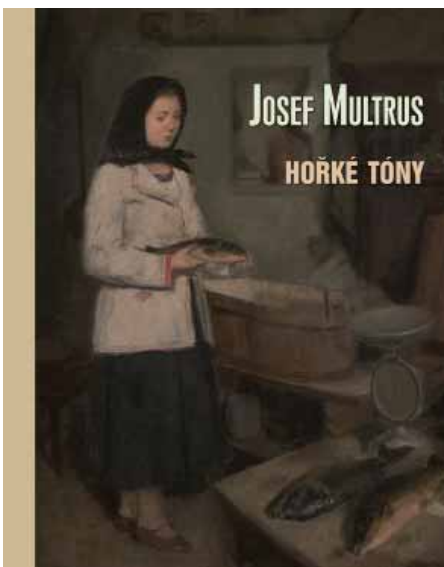
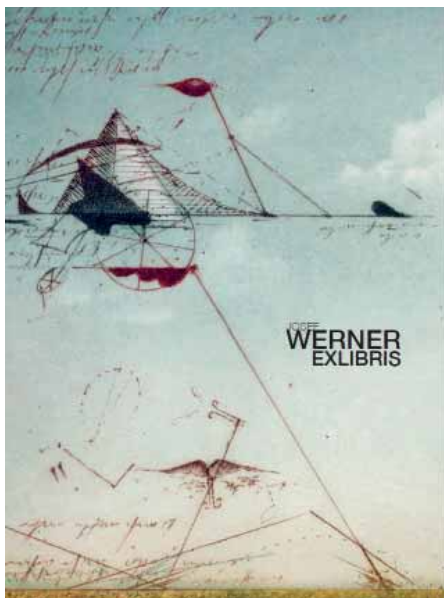
Josef Werner je členem SSPE od r. 2006. Jeho tvorba exlibris byla mnohokrát oceněna z mezinárodních soutěží. Lgh

■ **ŠMIDRKAL, Pavel. Josef Multrus. Hořké tóny**

Pelhřimov: Nová tiskárna, 2023, 115 stran, 110 obrázků, 1 fotografie, pevná vazba, 27 × 21 cm. ISBN 978-80-908995-0-6. Tisk: Praha, Triangl, 400 výtisků.

Čtenářské obci Knižní značky, potažmo členské základně našeho exlibristického Spolku nemůže být Pelhřimovská edice výtvarného umění *Probuzené palety* pojmem neznámým existenčně ani obsahem, jimž ji zanícené naplňují v družném úsilí především Pavel Šmidrkal a Bedřich Kocman. Především jejich zásluhou spatřily světlo světa monografie o Tavíku Františku Šimonovi nebo Jiřím Trnkovi, ale i o méně známých mistrech malířské palety, jakými byli třeba Karol Molnár, Gustav Macoun anebo Gustav Porš.

K této garnituře byl nyní přiřazen další výtvarník, jímž je po zásluze Josef Multrus (1898–1957). A to plným právem, neboť uměl a něco dokázal. Žil osaměle, neměl děti a nemohl tedy předat dál štafetu,

v tomto případě vlastně paletu. Editovaná kniha vychází jako katalog stejnojmenné výstavy v Obrazárně Želeč (12. 8. – 3. 9. 2023) s názvem *Hořké tóny*. Výstižný název! Zřejmě pod vlivem autorovy volby poněkud ponurých barev a jejich odstínů s výjimkou malby květů, kde se to moc nehodí a fakticky ani to moc nejde, že? Asi to vyjevuje i něco z hlubin duševního světa autora. Nelze přehlédnout zjevnou orientaci na sociální tematiku (Chudá rodina, Polévka chudých, Dělníci v loděnici, Tavič, Bramboráři), což ostatně potvrzuje vedle biografických údajů i jeho osobní vyznání: *Snažím se o výtvarné řešení, které by vystihlo život a jeho složité jevy. Moje sepětí s realismem je přirozené a vytrvalé.*

Felix Černocho

ČASOPISY

■ EXLIBRIS ABOENSIS, Nro 122, 2/2023, Finsko

Číslo s logem 40. kongresu FISAE na Mallorce má na titulní a zadní stránce obálky reprodukce exlibris vytvořená Oldřichem a Františkou Jelenovými; uvnitř časopisu je článek *Rodina litografa Oldřicha Jelena* s fotografiemi a exlibris. Urho Laiho (1909–1991), finský exlibrista, vlastnil exlibris od estonského výtvarníka Evalda Okase (1915–2011). Náměty v exlibris z filatelie. Exlibris osobností: Matti Ranin (1926–2013), finský herec, si vytvořil v r. 1945 vlastní exlibris. Série exlibris časopisu Nuori Voima 11/1933. Švýcarská exlibris.

■ GRAFIEKWERELD, No. 2., 2023, Nizozemsko

Gea Karhofová (*1945) vytváří lepty, které ručně koloruje a doplňuje plátkovým zlatem, námětově se věnuje starým motivům z dálného východu; je to fascinující svět. In memoriam Cees Andriessen (20. 3. 1940 – 26. 4. 2023); přední tvůrce nefigurativního umění v Nizozemsku, využíval zejména dřevoryt a linoryt, byl tvůrcem mnoha exlibris. Avantgardní ruský umělec Vladimír Lebeděv (26. 5. 1891 – 21. 11. 1967) byl známý jako ilustrátor dětských knih, malíř, afišista a karikaturista. Recenze knihy *Oko Jana Vetha*; monografie holandského malíře, básníka a vysokoškolského pedagoga Jana Pietera Vetha (1864–1925), který je zvláště známý jako vynikající portrétista. Liu Shuohai (*1955), čínská grafička, vytváří zdařilé realistické portréty prostých tibetských vesničanů technikou suché jehly a připojuje k nim legendu Ex libris se jménem majitele.

■ GRAPHIA, Tijdschrift voor ex-libriskunst. Nummer 2023/2, Belgie

Afred Peter (1877–1959), malíř a grafik, žil a pracoval v Bazileji, vytvářel v barevném dřevorytu exlibris a novoročenky. T. Maes píše o exlibris pro André Vercammena z r. 1978 od Jozefa W. Cornelise (*1941) ve dvou variantách. V roce 2008 založila Nelly Valcheva se svým manželem Jordanem Petkovem uměleckou galerii Largo ve Varně; galerie se zaměřuje především na současné umění a nezaměřuje se pouze na bulharský umělecký svět, ale ze všech zemí; v článku reprodukováno exlibris od J. Brázdy. René Magritte (1898–1967), světoznámý belgický surrealistický umělec, vytvořil snad pouze jediné exlibris pro filmaře a básníka Pierra Bourgeoise (perokresba z r. 1919); v článku D. Mattelaera je pojednáno o exlibris jejichž kresba se odvolává na tohoto surrealistického malíře. Sběratel Guido Van der Eijnden z Belgie vlastní na své jméno pouze jediné exlibris, které pro něho vytvořil Hedwig Pauwels (se šermířským motivem); v článku je reprodukováno Váchalovo exlibris z r. 1915 pro Annu Buchenbecker. Rumunský grafik Léstyán Csaba (*1975) vytvořil

řil dosud pouze jediné exlibris (v mezzotintě) pro čínského sběratele Zhang Tongqinga s motivem Dona Quijota. Bulharský grafik Vasil Angelov (*1987) tvoří své grafiky, včetně exlibris, technikou mezzotinty. Mezi osmi vybranými současnými exlibris je první od G. Alexandrova pro M. Kubicu, čtvrté od D. Kallaya a osmé od K. Vašíčkové.

■ **GRAPHIA, Tijdschrift voor ex-libriskunst. Nummer 2023/3, Belgie**

Celé číslo je věnováno výhradně Deborah Chapmanové (*1951 Argentina); grafička, žije a tvoří v Québečku v Kanadě, kde rovněž studovala na univerzitě; v grafické tvorbě používá mědirytinu a mezzotintu, často v kombinaci, je držitelkou několika ocenění za tvorbu exlibris, kterých doposud vytvořila 16 (majitelé: George Steiner. Jack van Peer, Anita Thys), k číslu je přiložen její grafický list v barevné mezzotintě.

■ **Mitteilungen der Österreichische Exlibris-Gesellschaft 2/2023**

Číslo vychází k 120. výročí vzniku ÖEG a jsou zde popsány příslušné aktivity. Oslava jubilea v nejmenším kruhu; oslava se konala v hotelu Marienhof v Unterkirchbachu ve dnech 28.–30. 4. 2023 za účasti 20 osob (ze zahraničí pouze H. Horváth a A. Raub). Nedělní členské schůze se zúčastnilo 12 osob; společnost má v současnosti 145 členů. Max Kislinger (1895–1983): Exlibris a drobná grafika na zámku Pöggstall; výstava kolo-rovaných linorytů byla uspořádána k 40. výročí úmrtí autora od 3. 6. do 29. 10. 2023. K 80. narozeninám výtvarníka, gymnaziálního učitele a faráře P. Martina Mayrhofera OSB (*1942), byla uspořádána v klášteře Seitenstetten výstava jeho grafik, vytvářených technikou suché jehly. Bylo obnoveno umění malby na pivních deklech pro rakouské pivovary. Jsou podány zprávy setkání exlibristů v Bodio Lomnago v Itálii a v Němecu v Paderbornu (DEG). Z nových publikací jsou podány zprávy o DEG Jahrbuch 2023 a Geschiedenis van het modern Belgische ex libris (1880–2022). Je vzpomenuo úmrtí německé grafičky Elfriedy Weidenhausové (1931–2023).

■ **Sonderband der Mitteilungen der ÖEG zum 120 Jahr Jubiläum**

Úvodní slovo předsedy ÖEG T. Cernajseka. Úvodní slovo pořadatele sjezdu M. Gryksy. Přednáška M. G. Schimeka: 120 let ÖEG – Historické pojednání z hlediska vydávání ročních Sborníků. Přednáška A. Rauba: Richard Wagner v exlibrisové tvorbě. Další 41 stran (včetně dodatků) zaujímá článek Ceese Litha *Život nizozemského sběratelského manželského páru Wima a Ans Van der Kuijlenových* (5 fotografií a 40 reprodukcí exlibris a příležitostné grafiky, výměnné listiny); manželé se v polovině roku 1930 přestěhovali z Haagu do Vídně, Wim zemřel v r. 1942 ve věku 39 let a Ans krátce po válce. Sběratelské období je členěno v článku do několika kapitol: Začátek v Nizozemsku. Sběratelská horečka (v roce 1935 si objednali 36 exlibris od 21 mezinárodních tvůrců (také jedno od V. Fleissiga). Přátelství s Endrem a Györgyiem Vadászovými. Wimova smrt v Marseille. Život Ans po válce (zemřela ve Vídni 28. 6. 1955, narodila se r. 1908 v Leidenu).

■ **SELC-EXPRESS, Nr. 124 / August 2023, Švýcarsko**

Pozvánka na sjezd SELC 2023 v Bazileji. Hans Petr Weber (1914–2012), tvůrce drobných exlibris; obrazový soupis jeho 24 exlibris (dřevořezy a dřevoryty ze 40. let 20. století). Carl Roschet (1868–1925) a divé ženy z Bazileje; vytvořil několik heraldických exlibris se zobrazením divé ženy. Mosty, zobrazené na exlibris, a jejich legendy: Karlův most v Praze (autoři: K. Müller, E. Hašková), Mostar, Teufelsbrücke (neue Gotthard-Passstrasse, Švýcarsko, A. Kalašnikov, H. Pauwels).

Lgh

VÝSTAVY

Galerie HOLLAR, Smetanovo nábřeží 6, 110 00 Praha 1

5. 10. – 29. 10. 2023

Přesahy

9. 11. – 3. 12. 2023

Xénia Hoffmeisterová

7. 12. – 23. 12. 2023

XXIX. festival komorní grafiky

Galerie Františka Peterky, čp. 58, 391 75 Malšice

20. 9. – 24. 11. 2023

Čtyři generace Boudů. Cyril. Jiří a Jana, Martin, Matěj a Anežka

Galerie U Kellerů, náměstí Kašpara Šternberka 68, 338 28 Radnice

11. 9. – 22. 10. 2023

Vladimír Veselý, volná grafika, exlibris, novoročenky

23. 10. – 3. 12. 2023

Jaroslav Vodrážka, volná grafika, exlibris, novoročenky

4. 12. 2023 – 15. 1. 2024

Blanka Votavová, volná grafika, exlibris, novoročenky

Městské muzeum Lanškroun, nám. A. Jiráska 1, 563 01 Lanškroun

16. 9. – 12. 11. 2023

Jana Kotschová, volná grafika, exlibris

SETKÁNÍ 2024

16. 3. 2024 výměnný den SELC v Curychu

25. – 28. 4. 2024 výroční zasedání DEG v Neustadtu

2. – 5. 5. 2024 setkání v Sint-Niklaas. Belgie

1. – 6. 10. 2024 40. kongres FISAE, Palma, Mallorca

ZPRÁVY Z VÝBORU SSPE

■ **Výborová schůze 3. 6. 2023** se konala v Praze v hotelu Absolutum, Jablonského 4, za vedení předsedou M. Petříkem a za účasti tří členů výboru a jednoho hosta – Ing. M. Bayerové. Výbor projednal žádosti a podmínky pro udělení grantů pro pořádání triennále českého exlibris. Ing. M. Moravcová rezignovala na svoji funkci ve výboru SSPE ze zdravotních důvodů. Novým člen výboru SSPE se stane MUDr. Luboš Vaněk ze Sokolova. ISBN pro publikace SSPE přiděluje Mgr. A. Sassmann. Výstava 23 + 23 (českých a italských tvůrců exlibris) bude z italského Undine převezena do Teplic, kde bude instalována v rámci letošního sjezdu SSPE. Grafický soubor P. Minky Italská renesance, vydaný SSPE, je rozprodán. Pro příští rok 2024 bude připravena subskripce souboru exlibris na hudební téma (200 let od narození a 140 let od úmrtí B. Smetany). Přibližně 25 členů dluží na členských příspěvcích 22.000 Kč. Na sjezd SSPE v Teplicích je přihlášeno 24 účastníků.

■ **Výborová schůze 15. 6. 2023** se konala jako videokonference za vedení předsedou M. Petříkem a s účastí dvou členů výboru a kooptovaného člena výboru MUDr. L. Vaňka. Sjezd SSPE v příštím roce se bude konat v Lanškrouně ve dnech 11. až 13. října 2024, jeho organizaci převzal Mgr. Jaroslav Čada ve spolupráci s výborem SSPE. Dlužná částka na členských příspěvcích se snížila na 8.000 Kč. Spolek vydal Adresář členů SSPE (příloha Knižní značky 2/2023) a brožury PAVELKA, Emil J.: *MUDr. František Tichý (1875–1949)* a LANGHAMMER, J. – VOTLUČKA, M.: *Soupis volné grafiky Karla Votlučky*.

■ **Výborová schůze 24. 7. 2023** se konala jako videokonference za vedení předsedou

M. Petříkem a s účastí tří členů výboru a kooptovaného člena výboru MUDr. L. Vaňka. Na sjezd SSPE v Teplicích je zatím přihlášeno 94 osob. Zprávu o Trienále českého exlibris přednesl M. Petřík; svá exlibris zaslalo 42 výtvarníků. Výbor vyzve výtvarníky k podání nabídky grafických listů pro soubor k 200. výročí narození Bedřicha Smetany, který vyjde pro subskribenty v roce 2024. Spolek vydá brožuru PAVELKA, Emil J.: *Sběratel a novinář Jan Dlabáč* v omezeném nákladu.

Z DOPISŮ

Vážený pane inženýre,
moc Vám děkuji za zaslání čísla Knižní značky. Potěšilo mě, že jste připomněli 100. výročí narození mého otce **dr. Karla Samšiňáka** a povšimli si i útlé brožurky, kterou jsem při této příležitosti vydal. Žel, jedna informace z článku pana dr. Orta již není aktuální. Okolnosti mě nutí v průběhu tohoto roku opustit Šolcův statek a tím i ukončit veškeré pořady, které jsem tu provozoval. V červnu jsem totiž prodělal rozsáhlý infarkt. I když mě lékaři dali vcelku do pořádku, cítím, že již nebudu nadále schopen věnovat Šolcovu statku péči, kterou stavba tohoto stáří a typu vyžaduje. Proto jen dokončím letošní návštěvní sezónu podle předem připraveného plánu a pak už celý areál převedu do vlastnictví Regionálního muzea a galerie v Jičíně. Věřím, že se nový hospodář nejen zodpovědně postará o technický stav domu, ale že tu bude pokračovat v tradiční výstavní i jiné kulturní činnosti.
S pozdravem Jan Samšiňák

Vážený pane inženýre,
na základě našeho setkání na valné hromadě v Praze 25. 3. 2023 Vám píši krátké sdělení o sběratelské pozůstalosti Rudy Klinkovského. **Ruda Klinkovský** měl dvě dcery – Alenu, která emigrovala do USA a již zemřela, a Helenu, kterou se mi podařilo po delším čase vypátrat. Doslova několik roků jsem ji přemlouval, aby mně dovolila navštívit jejich sklep, kde jsem doufal něco ze sbírky R. Klinkovského najít. Nakonec, přestože už uplynulo od jeho smrti padesát let a vystřídalo se tam mnoho sběratelů, kteří odkupovali doslova celé hromady grafik a bibliofilů, našel jsem tam i dost pro sebe. Kromě exlibris a knih tam byla krabice se třemi malými alby fotografií, které pořídil R. Klinkovský při opakovaných návštěvách Josefa Váchala. Poprvé byl ve Studeňanech sám v r. 1947 a podruhé s dcerou Alenou v následujícím r. 1948. Na asi třiceti fotografiích jsou ze zadu perem napsány vlastní rukou Váchalovou vtipné poznámky. Zarážející pro mě bylo, že dcera Helena i vnučka měly malý zájem o osobní věci a dokumenty svého otce a dědečka. Bylo mi řečeno – my nic nechceme, všechno si vezměte, cenu si určete sám. Byl tam rovněž památník, kde se při vínečku podepisovali a kreslili kresbičky Jiřincová, Liesler a další. Osobnost Rudy Klinkovského mě velmi zajímá a jeho sběratelská činnost byla ohromující (jen od E. Kotrby měl asi 56 exlibris). Srdečně Vás zdravím a těším se na případné další setkání!
Pavel Vybíralík

Rudolf Klinkovský

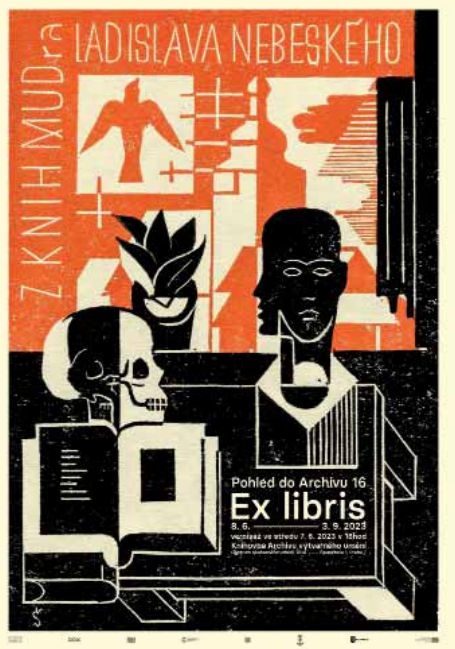
VÝSTAVA EXLIBRIS V CENTRU SOUČASNÉHO UMĚNÍ DOX

Spolupráce mezi SSPE a AVU (artarchiv.cz) našla v letošním roce vyjádření v podobě společné výstavy v rámci cyklu AVU *Pohled do Archivu* s prostým názvem *Ex libris*. Výstava se konala v prostorách knihovny AVU v pražském Centru moderního umění DOX (Poupětova 1339/3, 170 00 Praha–Holešovice) v původním termínu od 8. června do 3. září 2023.

Náš spolek přispěl celkem osmi výstavními panely vybranými z těch, které byly již dříve předmětem výstav ve Skleněném paláci ve spolupráci s ÚMČ Praha 6. Poděkování patří doc. Felixu Černochovi a Pavlu Šmidrkalovi za jejich příspěvek k uskutečnění této výstavy.

Spolupráce s AVU má pro SSPE jako celek i pro naše členy velký potenciál. AVU disponuje vlastním informačním systémem abART (isabart.cz), který je otevřený všem uživatelům a umožňuje získávání celé řady důležitých informací o osobách, dílech, dokumentech i událostech v oblasti výtvarného umění. Spolupráce s AVU na obohacení segmentu informačního systému, který dnes představuje více než čtyři desítky let usilovné systematické dobrovolné práce, dalšími informacemi o exlibris, drobné grafice i samotném SSPE představuje oboustranně prospěšnou možnost další spolupráce.

Jsmeme rádi tomu, že se nám podařilo výstavou *Ex libris* v DOXu deklarovat naši vůli k další spolupráci, i tomu, že vedení DOX požádalo o možnost naší instalaci prodloužit, aby doplnila novou expozici v DOXu věnovanou spojení slova a obrazu.

*Plakát výstavy.
Autorem linorytového exlibris je Jaroslav Šváb.*

Ladislav Žák

ZMĚNY ČLENSTVÍ

- **UKONČENÍ ČLENSTVÍ NA VLASTNÍ ŽÁDOST:** 10551 Hana ČERMÍNOVÁ z Hluboké nad Vltavou, 10655 Ing. Petr ZATLOUKAL z Prahy.
- **UKONČENÍ ČLENSTVÍ PRO NEPLACENÍ PŘÍSPĚVKŮ:** 10 442 Marie HANUŠOVÁ z Českých Budějovic.
- **ZMĚNA ADRESY:** 10725 PhDr. Zita SUCHÁNKOVÁ, Vysocká 558/8, 500 11 Hradec Králové.
- **ZEMŘELI:** Hynek HALÁMEK (+8. 6. 2023) z Moravského Písku.

Výbor SSPE

Identifikační číslo ve spolkovém rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, oddíl L, vložka 237: 004 43 522, zapsáno 1. ledna 2014.

Poštovní adresa: Spolek sběratelů a přátel exlibris, Banskobystrická 2085/1, 160 00 Praha.

Webové stránky: www.sspe.cz.

Číslo účtu/Konto:

501272505/2010 v CZK, Fio banka, a. s., se sídlem V Celnici 1028/10, 110 00 Praha 1.

Číslo účtu/Konto:

2001272509/2010 v EUR, IBAN: CZ3020100000002001272509, BIC: FIOBCZPPXXX, Fio banka, a. s., se sídlem V Celnici 1028/10, 110 00 Praha 1.

Předseda: **Miroslav Petřík**, Tyršova 26, 375 01 Týn nad Vltavou.

E-mail: petrikjudo@seznam.cz. Mobil: 602 154 055.

Hospodárka a členská evidence: **Mgr. Jarmila Špačková**,

Čajkovského 914/54, 500 09 Hradec Králové. E-mail: pausinka@gmail.com.

Mobil: 606 610 698.

Redaktor Knižní značky: **Ing. Jan Langhammer, CSc.**,

Ke Kukačce 797/19, 312 00 Plzeň. E-mail: langhammer.jan@quick.cz.

Telefon: 377 265 076.

Redaktor Sborníku pro exlibris a drobnou grafiku: **Ing. Ladislav Žák**,

Hrdličkova 2189/12, 148 00 Praha. E-mail: zaking@volny.cz. Mobil: 602 211 704.

Archivářka: **Marta Novotná**, Banskobystrická 2085/1, 160 00 Praha.

E-mail: marta.no@seznam.cz. Mobil: 724 781 294.

Příloha: grafický list od Jana Kavana.

KNIŽNÍ ZNAČKA číslo 3/2023

Redaktor: Ing. Jan Langhammer, CSc.,

Ke Kukačce 797/19, 312 00 Plzeň, e-mail: langhammer.jan@quick.cz.

Redakční kruh: Bedřich Kocman, PhDr. Jiří Ort, Mgr. Alois Sassmann, Ing. Ladislav Žák a RNDr. Karel Žižkovský.

Jazyková korektura: Mgr. René Keller.

Počítačová sazba článků a výběr obrázků: Ing. Jan Langhammer, CSc.

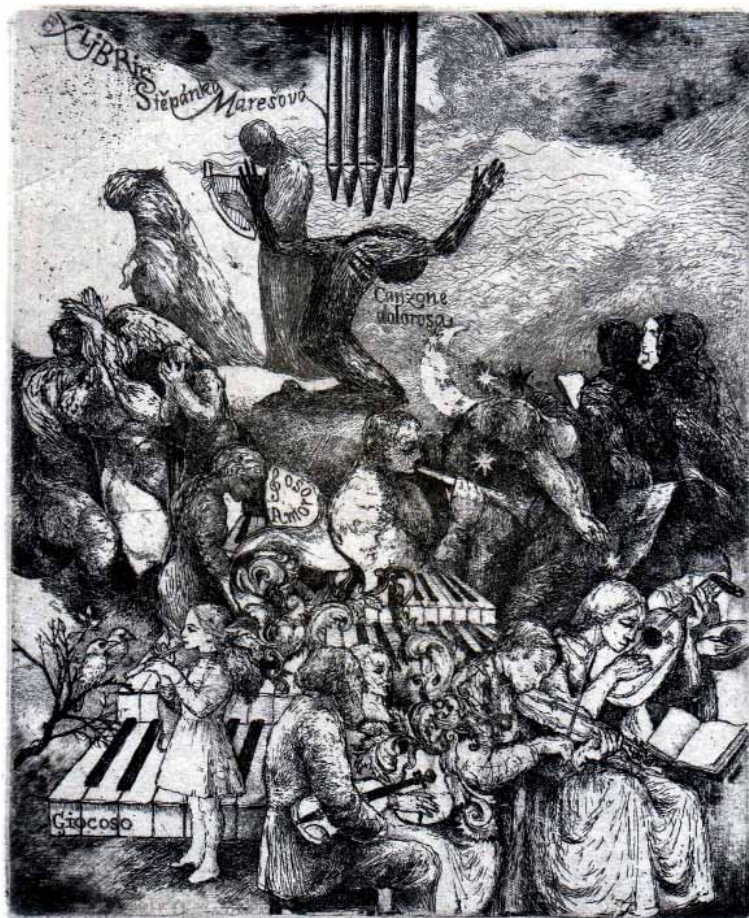
Grafická úprava a tisk: SOS print, s. r. o., Švihovská 10, 301 00 Plzeň.

Náklad 450 výtisků.

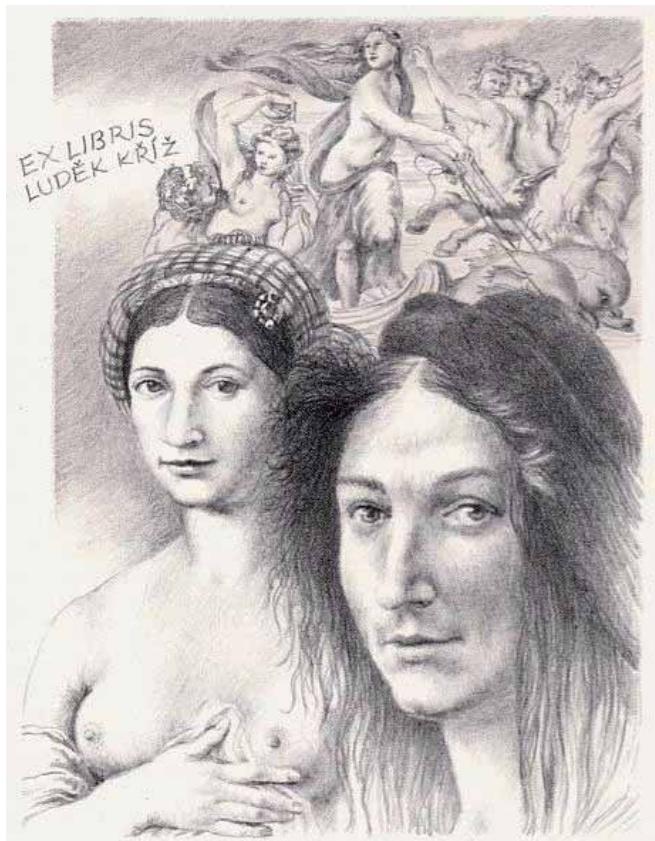
Vydává: Spolek sběratelů a přátel exlibris, Banskobystrická 2085/1, 160 00 Praha, pro své členy čtyřikrát ročně. ISSN 1211-3840. MK ČR E 11475.

Rozesílá: ADISERVIS Praha.

Toto číslo vyšlo 30. 9. 2023. Redakční uzávěrka příštího vydání je 30. 11. 2023.

Ivana Kantůrková, C3, 1982

Petr Minka, Raffael (ze souboru Italská renaissance). L1, 2023

Časopis Knižní značka vydává pro své členy od roku 1937 Spolek sběratelů a přátel exlibris založený v roce 1918 se sídlem v Praze. Název časopisu a logo spolku: akademický malíř Miroslav Houra.

*Na titulní straně:
Michal Novák, Krysař. C3+C5, 2022.*